ROK V — № 16

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIA 1930 R.

TENDENCJE ŚWIATOWEJ POLITYKI HANDLOWEJ

Nic więcej pouczającego, jak obserwacja przemian w poglądach i poczynaniach na polu międzynarodowej polityki handlowej.

Wkrótce po zakończeniu wielkiej wojny — w państwach uprzemysłowionych, których dobrobyt opiera się na eksporcie, powstały usiłowania aby tezę wolnego handlu proklamować jako uniwersalne panaceum na wszelkie gospodarcze niedomagania z nadprodukcją włącznie. Te prądy rychło ogarniają Ligę Narodów, która początkowo probuje terenu, przeprowadza badania i ankiety, powołuje do współpracy uczonych z różnych krajów, a wreszcie w r. 1927 ropoczyna grę w wielkim stylu, zwołując w Genewie światową Konferencję Ekonomiczną. Wytwarza się atmosfera, w której jawna obrona protekcjonizmu uznana jest za czyn nieprzyzwoity, a natychmiastowe obniżenie barjer celnych, z perspektywą ich zupełnego zniesienia — przedstawiane jest jako konieczność, od jakiej niewolno się żadnemu krajowi uchylać.

W wyniku wielkiej Konferencji Ekonomicznej zarówno organy pomocnicze Ligi Narodów, jak później zwoływane mniejsze konferencje starają się realizować uchwalone w Genewie wskazania wolno-handlowe.

Ale już w r. 1927 ludzie obdarzeni zmysłem krytycznym musieli stwierdzić, że naszkicowane rokowania międzynarodowe opierają się w pewnym stopniu na naiwności, a w ogromnej mierze na bezgranicznej obłudzie. Jasnem było, że współpraca narodów w duchu liberalizmu handlowego może wejść na realne tory tylko wówczas, gdy wielkie mocarstwa, będące z natury rzeczy najsilniejszemi i najwięcej wpływowemi organizmami gospodarczemi, zapoczątkują nową erę i dadzą przykład liberalizmu. Nacisk, wywierany właśnie na mniejsze państwa, niesmaczne wzmianki o trudnościach obrotu towarowego z powodu 20.000 klm. nowych granic w Europie, małe zainteresowanie sprawami eksportu rolniczego i hodowlanego — wszystko razem nie stwarzało pomyślnych prognostyków.

Trzy lata minęły już od doby heroicznych walk z demonem protekcjonizmu. Stopniowo przycichły donośne deklamacje, spadła maska frazesu i ukazało się prawdziwe oblicze „liberałów i wolnohandlowców". Stany Zjednoczone, które nie należąc do Ligi Narodów, brały jednak czynny udział w pracach Konferencji 1927 r. i popierały zasady liberalizmu celnego... w Europie, weszły, jak wiadomo, na drogę zdecydowanego protekcjonizmu. Już taryfa celna z r. 1922 (t. zw. taryfa Fordney-Mac-Cumber) była powszechnie uważana za bardzo wysoką. W nowej taryfie (t. zw. Hawley Smoot), uchwalonej w roku bieżącym, stawki celne podniesiono ponownie o bardzo poważny odsetek. W licznych działach — stawki mają charakter zupełnie prohibicyjny.

Rzesza Niemiecka, której przedstawiciele na konferencjach międzynarodowych z nadzwyczajnym naciskiem podkreślali potrzebę wolnego handlu, tak dobitnie wykazała swą dobrą wolę w zakresie ustalania warunków importu do Niemiec węgla oraz wszelkich artykułów rolnych i hodowlanych, że można się wstrzymać od komentarzy. Zresztą dzień każdy przynosi wiadomości o nowych posunięciach rządu niemieckiego w kierunku ograniczenia dostępu na rynek niemiecki produktów rolniczych, a jednocześnie o wysiłkach w celu zapewnienia eksportu dla wytworów przemysłowych. Można powątpiewać o skuteczności takiej polityki handlowej, lecz trudno uznać ją za przejaw liberalizmu.

Anglja, uprawiająca oddawna politykę Free Trade, a nawet niewątpliwie zawdzięczająca tej polityce swą potęgę ekonomiczną, ulega obecnie zmiennym nastrojom wobec wzmagającego się bezrobocia. Partja pracy, wywiesiwszy przy wyborach w r. 1929 sztandar wolnego handlu, zachowała się dość powściągliwie w praktyce parlamentarnej. Nie odnowiono wprawdzie wygasających ceł „Safeguarding", lecz pozostały ważne cła protekcyjne Mac-Kenna. Idea stworzenia jednostki gospodarczej z Imperjum Brytyjskiego, z odpowiednio wysoką barjerą celną, ma zwolenników we wszystkich angielskich obozach politycznych. Wszystko przemawia za tem, że najbliższe wybory w Anglji przyniosą zwycięstwo zwolennikom protekcjonizmu.

Takie oto prądy dominują w trzech największych państwach przemysłowych. Czy można się dziwić, że państwa mniejsze i słabsze nie kwapią się do rezygnacji z tej broni, jaką im daje odpowiednia ochrona celna?

Zamiary Ligi Narodów i innych międzynarodowych organizacyj, które pragnęłyby drogą konferencyj, uchwał, konwencyj i t. d. doprowadzić do znacznego obniżenia ceł, należy traktować z rzetelnym sceptycyzmem.

ODZNACZENIE PAŃSTWOWE

dla Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej. „Monitor Polski" w Nr. 172 z dn. 28 lipca 1930 zamieszcza komunikat Ministerstwa Przemysłu i Handlu o odznaczeniach państwowych w dziale organizacyj gospodarczych, przemysłowych i rolniczych.

W szeregu organizacyj gospodarczych, przemysłowych, którym przyznana została nagroda najwyższa, t. j. Dyplom Honorowy, figuruje na pierwszem miejscu Związek Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — „za zasługi na polu organizacji przemysłu chemicznego".

NOWE WYDAWNICTWA

Jako wydawnictwo Ministerstwa Poczt i Telegrafów ukaże się w r. 1931 wspólna dla całej Polski (z wyjątkiem m. Warszawy) książka telefonów.

Jako odbitka z czasopisma „Gaz i Woda" ukazała się praca pp. Inż. Józefa Konopki i Dr. Inż. Aleksandra Szulcego, p. t. „Gazyfikacja Polski".

Związek Polskich Hut Żelaznych opublikował sprawozdanie z działalności w r. 1929. Sprawozdanie, mające charakter jubileuszowy, ze względu na dziesięciolecie istnienia Związku Hut, jest opracowane z nadzwyczajną starannością i zawiera szereg bardzo interesujących informacyj. Wydawnictwo wyróżnia się wytworną formą zewnętrzną.

KRONIKA

Dn. 30 lipca r. b. odbyło się posiedzenie organizacyjne Sekcji Terpentynowej Związku. Na zebranie przybyli przedstawiciele wszystkich należących do Związku fabryk, które wytwarzają terpentynę — mianowicie: Sp. Akc. „Terebenthen", fabryki „Wanda" w Krystynopolu, Sp. z o. o. „Jarot" oraz fabryki terpentyny Starachowickich Zakładów. Zebrani postanowili zorganizować Sekcję Terpentynową — na wzór innych sekcyj związkowych i na przewodniczącego powołali p. Dyr. Zygmunta Porowskiego.

W dniach 2—16 września r. b. odbędą się we Lwowie doroczne „Targi Wschodnie". W roku bieżącym, ze względu na dziesięcioletni jubileusz istnienia „Targów Wschodnich", spodziewane jest większe niż zazwyczaj zainteresowanie się nimi, zarówno ze strony wystawców, jak kół przemysłowo-handlowych.

Poza zwykłemi działami, obejmującemi wszystkie gałęzie przemysłu i handlu, odbyć się mają w ramach „Targów Wschodnich" w r. b. między innemi: wystawa jajczarska, pokaz nowoczesnych systemów budownictwa oraz pokaz urządzeń biurowych, opartych na zasadach naukowej organizacji.

W czasie trwania „Targów" odbędzie się we Lwowie szereg zjazdów, a mianowicie: kongres Izb Przemysłowo-Handlowych polskich, zjazd Izb Przemysłowo-Handlowych polskich i rumuńskich, kongres hodowców drobiu i inne.

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów nadesłał nam memorjał, obrazujący najpilniejsze potrzeby życia gospodarczego, które mogłyby być zaspokojone w drodze zarządzeń administracyjnych. Memorjał ten, który powinien wpłynąć na kształtowanie się polityki gospodarczej Rządu, jest do przejrzenia w biurze Związku.

Działająca na terenie belgijskim polska firma „Polbelga", Bureau des renseignements commerciaux, Bruxelles, 15 rue de l'Esplanade, interesuje się eksportem polskich produktów chemicznych do Belgji, względnie do innych krajów. Bliższe informacje o możliwościach firmy „Polbelga" oraz o orjentacyjnych cenach chemikalij znajdują się w biurze Związku.

W Zagrzebiu (Jugosławja), w okresie 13—22 września 1930 odbędą się XVI-te targi; między innemi — przewidziany jest również dział przemysłu chemicznego.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Buffalo komunikuje nam o możliwościach eksportu polskiej kazeiny do Stanów Zjednoczonych A. P.

Grecko-Polska Izba Handlowa w Atenach organizuje we wrześniu r. b. wycieczkę polską do Grecji. Ewentualne zgłoszenia powinny być kierowane do dn. 20 sierpnia do p. N. Coujoumdzis'a, Poselstwo Greckie w Warszawie, ul. Marszałkowska 48.

Najbliższe posiedzenie Zarządu Związku odbędzie się dn. 19 sierpnia o godz. 5.30 ppoł.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 53 z dn. 31 lipca 1930 ukazało się pod poz. 447 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 21 lipca 1930 w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej z dnia 26 czerwca 1924 r., mocą którego poz. 34 p. 3 taryfy celnej otrzymuje brzmienie:

Poz. 34 p. 3. Słonina, smalec:	cło
a) słonina świeża, solona	80 zł. od 100 kg.
b) smalec	100 „ „
c) słonina paprykowana, wędzona	120 „ „

W taryfie celnej z dn. 26 czerwca 1924 obowiązywały następujące stawki:

Poz. 34 p. 3. a) słonina świeża, solona; smalec . . .	*3 zł. od 100 kg.*
b) słonina paprykowana, wędzona	*20 „ „*

Stawki te zostały zmienione Rozporządzeniem Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 25 września 1928 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 85, poz. 752) do następującej wysokości:

Poz. 34 p. 3. a) słonina
świeża, solona . . . 40 zł. od 100 kg.
b) smalec . . . . . 50 „ „
c) słonina paprykowana,
wędzona . . . . 60 „ „

Podwyżka dotąd obowiązujących stawek celnych na słoninę i smalec o 100%, wywołana została koniecznością ochrony krajowej produkcji trzody chlewnej tłuszczowej, wobec znacznego napływu tłuszczów zagranicznych.

Należy stwierdzić że Rząd, zmieniając powtórnie stawki celne w poz. 34 p. 3, wszedł na drogę nowej wykładni artykułu 7 lit. i Ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych. Ta wykładnia odpowiada poglądom sfer gospodarczych, które oddawna bronią tezy, uzasadnionej zarówno argumentami prawnemi jak gospodarczemi, mocą której Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa uprawniony jest na mocy art. 7 lit. i Ustawy z dn. 31. VII. 1924 do wielokrotnych zmian taryfy celnej.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 53 z dn. 31 lipca 1930 ukazało się pod poz. 449 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 23 lipca 1930 o uldze na smalec surowy nierafinowany.

Mocą Rozporządzenia smalec surowy nierafinowany sprowadzany do wyrobu smalcu rafinowanego, za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu, będzie opłacał 40% cła normalnego, podanego w poz. 34 p. 3a taryfy celnej.

Pozwolenia Ministerstwa Skarbu wydawane być mają fabrykom krajowym, które jednocześnie wykażą się produkcją przemysłową tłuszczów z surowców krajowych.

Dotychczas smalec surowy, który jest podstawą fabrykacji smalcu rafinowanego, był clony według poz. 51 p. 1, opłacając zł. 1.50 cła od 100 kg. Podniesienie cła od tego surowca do 40 zł. od 100 kg. może uniemożliwić pracę naszych rafineryj smalcu, zwłaszcza, że krajowa produkcja surowego smalcu jest bardzo niewielka.

Zainteresowane Ministerstwa będą musiały uzupełnić Rozporządzenie przez wydanie przepisów, które z jednej strony pozwalałyby ściśle określić cechy smalcu surowego nierafinowanego, a z drugiej — oznaczałyby ilościowy stosunek pomiędzy tłuszczem sprowadzanym a krajowym.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 53 z dn. 31 lipca lipca 1930 ukazało się pod poz. 453 Rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu, Rolnictwa, Skarbu i Spraw Zagranicznych, z dn. 21 lipca 1930, o dozorze nad wyrobem i obiegiem tłuszczów i olejów jadalnych.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 54 z dn. 1 sierpnia 1930 ukazało się pod poz. 458 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 2 lipca 1930 w sprawie ustalenia wysokości opłaty skarbowej od soli jadalnej.

Rozporządzenie powyższe, z mocą obowiązującą od dn. 1 kwietnia 1930, przewiduje opłatę skarbową od 100 kg., wprowadzonej do obrotu soli jadalnej, w wysokości:

a) od soli warzonej lub białej soli kamiennej . . . . 13,50 zł.
b) od szarej soli kamiennej . . . 8,50 „

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dn. 7 lipca 1930, „Monitor Polski" Nr. 179, weszły w życie z dniem 25 lipca 1930 postanowienia celne polsko-rumuńskiej umowy handlowej, podpisanej w Warszawie w dniu 23 czerwca 1930.

W zakresie artykułów interesujących nasz przemysł chemiczny należy wspomnieć, że Polska uzyskała następujące, niższe od taryfy generalnej, stawki celne przy wwozie do Rumunji:

Nr. tar. rumuńsk.	Oznaczenie towaru	Cło w lejach od 100 kg.
ex. 580	Cerata dla pokrycia stołów . .	1.200
831	Obuwie gumowe	
	a) śniegowce, kalosze i boty	3.500
	b) inne obuwie wykonane całkowicie z gumy lub z materjałów pokrytych gumą	5.000
915	Wapno	30
1642	Azotan amonu	50
1751	Kapsułki i perły żelatynowe . .	140
1770	Tlenki ołowiu:	
	a) minja, biel ołowiana . .	300
	b) glejta ołowiana	500

Ponadto — wszelkie nasze towary charakteru chemicznego—przy wwozie do Rumunji będą traktowane na zasadzie największego uprzywilejowania, względnie będą korzystały ze stawek taryfy minimalnej.

Rownorzędnie — Polska zapewni produktom chemicznym, przybywającym z Rumunji największe uprzywilejowanie celne, w następujących pozycjach naszej taryfy celnej: 95,105-109, 112, 113, 115, 120-123, 125-127, 131, 132, 137.

Należy stwierdzić, że nasz przemysł chemiczny uzyskał w nowym traktacie stosunkowo nieznaczne ulgi przy wwozie do Rumunji. Poważniejsze znaczenie posiada jedynie stawka konwencyjna dla ceraty do pokrycia stołów. Zniżek celnych dla obuwia gumowego t. zw. sportowego, nie udało się osiągnąć; istniejąca w taryfie rumuńskiej stawka dla tego artykułu jest zupełnie prohibicyjna.

ECHA

* W dn. 8 sierpnia r. b. powracając z urlopu, zmarł nagle w Berlinie doktór chemji Karol Rattner, założyciel, dyrektor i członek Zarządu, należącej do Związku Sp. Akc. Chemicznej Fabryki Dr. Rattner i S-ka.

Zmarły przedwcześnie przemysłowiec położył wybitne zasługi w dziedzinie wytwarzania farb, zwłaszcza dla potrzeb grafiki.

Cześć Jego pamięci!

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	200 „
„ „ czysty 99%	330 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,62 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,82 „
* Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlow 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	16 „
Chlorek cynku 50° Bé	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	750 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 30%	250 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
„ techniczna	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	240 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,37 „
„ solny 19°/21° Bé	13 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	17 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	270 „
Oleina zwierzęca destylat	280 „
„ „ saponifikat	270 „
Oleum 20%	19,94 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	19,95 „
Siarczan amonu	43 „
* Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14—16 „
Stearyna	285 „
Superfosfat 16%	12,80—13,92 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10